

Θεατρική Στήλη

«'Εθνικό Θέατρο».

«'Ο θάνατος 'Ιβάν του τρομερού», Α.
Κ. Τολστόϊ.

'Ανάμεσα στους δραματογράφους της Ρωσικής λογοτεχνίας, ο ποιητής και δραματικός συγγραφέας 'Αλέξης Τολστόϊ είναι μιά ενδιαφέρουσα φυσιογνωμία.

Α. ΜΙΝΩΤΗΣ

Το έργο του έχει καλή θέση στη λαγόχρονη ιστορία του Ρωσικού θεάτρου. Λυρικός ποιητής, διηγηματογράφος, και δραματογράφος, διακρίνεται για το λεπτό πνεύμα του, και της φιλελεύθερης ιδέας του που αναπτύσσει κυρίως στο ιστορικό μυθιστόρημα του «Πρόγρηψ

Σερμπριάνι», παρμένο απ' τα σκοτεινά χρόνια της Μοσχοβιτικής τυραννίας που τόσο μισούσε. 'Απ' την ίδια εποχή έχει αντίληψη και τη περίφημη τριλογία του «'Ο θάνατος 'Ιβάν του τρομερού», «Τσάρος Θεοδωρόφ» και «Τσάρος Βόρις» της οποίας το πρώτο μέρος ανέβασε το 'Εθνικό μας Θέατρο.

Τόσοι Σαιξπηρικής πλαστικότητας χαρακτηρίζουν το έργο αυτό, το όποιο όμως μαζί με τα προσόντα του έχει και τα ελαττώματα που παρατηρούνται στα ρωσικά ιστορικά δράματα. Οι μελετητά των ρωσικών δραματογράφων βρίσκουν ότι σ' όλα σχεδόν τα έργα τους, το έπικό στοιχείο επικρατεί των δραματικών. Τη δραματική συγκίνηση και πλοκή αντικαθιστά σειρά ήθογραφικών σκηνών, που κάνουν τα έργα να αναδίδουν κάποια αρχαιολογική και έθνογραφική ψυχρότητα». Πάντως στο «Θάνατο του 'Ιβάν» το ήθογραφικό στοιχείο είναι τόσο τέλει, οι χαρακτήρες τόσο άδρα διαπλασμένοι, ώστε παρ' όλο το μήκος των διαλόγων, και την έλλειψη πλοκής και δραματικής συγκρούσεως, το ενδιαφέρον μένει άμειωτο.

'Η πολυσύνθετη ιστορική φυσιογνωμία του τσάρου 'Ιβάν, που μαζί με τη μορφή του μεγάλου Πέτρου, έχει γεμίσει τη λαϊκή ρωσική ποίηση και το δράμα,

έτσι όπως είναι γραμμένη από τον Α. Τολστόϊ, στέκει δίπλα στους μεγάλους δραματικούς τύπους του αρχαίου και νεωτέρου θεάτρου. 'Αντιθέτως οι γυναίκες αυτοί τύποι του δράματος είναι άσήμαντοι, γιατί στην εποχή εκείνη καμμία θέση δεν είχε ή γυναίκα στη κοινωνική ζωή. 'Ο Τουργκένιεφ λέει ότι «Στην άγια Ρωσσία δεν έρωτευόνταν, απλώς οι άνδρες αποκοτούσαν το δικαίωμα επάνω στις γυναίκες να τις κακοποιούν αλύπητα». 'Ο Τσάρος 'Ιβάν κακοποίησε τις 7 γυναίκες του όσο μπόρεσε πιο πολύ. Το ίδιο ανέβη και με την έρμηνεία των γυναικείων ρόλων στο 'Εθνικό. Τους έκακοποίησαν κατά το χειρότερο τρόπο, μολονότι ο ρόλος της Τσαρίνας περιείχε θεατρικά στοιχεία που θα μπορούσε να τα εκμεταλλευθεί καταλλήλως μιά πεπειραμένη ήθοποιός.

'Όσο για τους ανδρικούς ρόλους, ο Αιμίλιος Βεάκης που υπεδύθη τον 'Ιβάν ήταν άφθαστος, σε ώριμα ιδίως σημεία το παίξιμό του φέρνει τιμή στην 'Ελληνική σκηνή. 'Όπως τιμή φέρνει στη γενεά των νέων μας ήθοποιών το παίξιμο του κ. Α. Μινωτή στο ρόλο του Βόρι Γκουτονώβ. Οι κ. κ. Καρούσος, Παταγεωργίου, Μυράτ, Λεστούνης, Γληνός, Παρασκευάς και 'Ιακωβίδης, απέδωσαν ικανοποιητικά τους μικρούς, αλλά χαρακτηριστικούς ρόλους των.

'Από τα αξιόλογα σκηνικά του κ. Κλώνη ξεχωρίζουμε τη δεύτερη εικόνα της πρώτης πράξεως. Το άχανές μουντό τσαρικό διαμέρισμα που μονάχα ή ξεθωριασμένη υποβλητική τοιχογραφία του βυζαντινού αρχαγγέλου δίνει κάποιο φως, είναι μιά σύνθεσις εκλεκτής έμπνεύσεως.

Για τα κοστούμια του κ. Φωκά δεν έχουμε παρά να επαναλάβωμε τους χιλοσειτωμένους επαίνους. Το αποτέλεσμα της τεράστιας εργασίας που χρειάσθηκε το ανέβασμα του έργου αυτού, μās άφίνει την έλπίδα, ότι το 'Εθνικό Θέατρο βρήκε στον κ. Ροντήρη σκηνοθέτη συνειδητό με πνοή καλλιτέχνη.